

RAPPORT 2013:18

RAKSTA

Kulturmiljöunderlag inför detaljplanläggning av sportstugeområdet
Raksta, Tyresö socken, Tyresö kommun, Södermanland.

Albin Uller

Läs rapporten i PDF
www.stockholmslansmuseum.se

RAPPORT 2013:18

RAKSTA

Kulturmiljöunderlag inför detaljplaneläggning av sportstugeområdet
Raksta, Tyresö socken, Tyresö kommun, Södermanland.

Albin Uller

Järnväggsgatan 25, 131 54 NACKA
Tel vx 08-586 194 00, info 08-586 194 01
Fax 08-32 32 72, E-post museet@stockholmslansmuseum.se

© Stockholms läns museum
Produktion: Stockholms läns museum
Redaktionell bearbetning: Ulrica Sasko
Omslag: LP 201300601
Foto: Albin Uller
Allmänt kartmaterial: Lantmäteriverket. Medgivande 97.0133
Nacka 2013

Innehåll

Förord	6
Historik	6
De äldsta lämningarna	6
De första kända gårdarna	6
Tyresögodset	7
Tyresögodsets marker splittras	8
Beskrivning – Raksta	11
Kulturhistorisk värdering – Raksta	11
Rekommendationer för kulturmiljön	14
Kulturhistorisk klassificering	14
Kulturhistoriskt värdefull byggnad och tomt	15
Kulturhistoriskt / miljömässigt intressant byggnad och tomt	41
Källor och litteratur	52

Förord

Stockholms läns museum har av Tyresö kommun fått i uppdrag att ta fram ett kulturhistoriskt underlag att användas vid utarbetande av ny detaljplan för sportstugeområdet Raksta.

Det kulturhistoriska underlaget ska omfatta en beskrivning och kulturhistorisk bedömning av områdets bebyggelse och miljö samt rekommendationer till skydds- och varsamhetsbestämmelser att ingå i detaljplan.

Undantaget i denna utredning är torpet Lilla Raksta (Raksta 1:169). Torpet inventerades i samband med kulturmiljöunderlaget som togs fram 2008, Solberga/del av Raksta, Stockholms läns museum rapport 2008:31. Historiken för områdena är gemensam och därför görs ingen ytterligare ny historisk genomgång utan det är endast fastigheterna inom planområdet som studeras i denna utredning.

Historik

De äldsta lämningarna

Landskapet i området karaktäriseras av de branta förkastningsbranterna och de stora höjdskillnaderna mellan sprickdalarna och de skogsklädda topparna. Albysjön avsnördes från havet vid skiftet mellan bronsålder och järnålder ca 500 år före Kristi födelse och har sedan följt med landhöjningen uppåt för att idag ligga nästan 14 meter över havet.

De första kända gårdarna

De äldsta kända gårdarna av betydelse för områdets utveckling är Alby, Gimmersta, Uddby, Rundmar, Solberga och Raksta. Till sammanhanget kan också Wättinge (nuvarande Nyfors) räknas som låg intill. De gårdar som genom fornlämningsmiljön kan antas ha ett förhistoriskt ursprung är Raksta, Gimmersta, Uddby och Alby. 1409 ägde Tyresögodset jord i Alby, Gimmersta, Rundmar, Solberga och Uddby. Under godset låg också Wättinge ström och kvarn.

Rakstas äldsta läge har förmodligen legat vid Storängen i anslutning till gravfält. De relativt spridda gravfälten antyder att viss förflyttning av gården har skett men ett bytomtsläge har förmodligen legat vid nuvarande Ektorp. Raksta har ett relativt sent omnämnande, 1562 Rackesta, vilket förmodligen avser nuvarande Lilla Raksta.

Det är ovanstående gårdar tillsammans med det på medeltiden etablerade Tyresögodset som bildar bakgrund till den kvarnverksamhet som möjliggörs av de naturliga förutsättningarna med den höga fallhöjden mellan Albysjön/Fatburen och Saltsjön. Teoretiskt kan vattenkraften ha utnyttjats mycket tidigt eftersom strömmen uppkommer, som ovan nämnt, redan i skiftet bronsålder-järnålder.

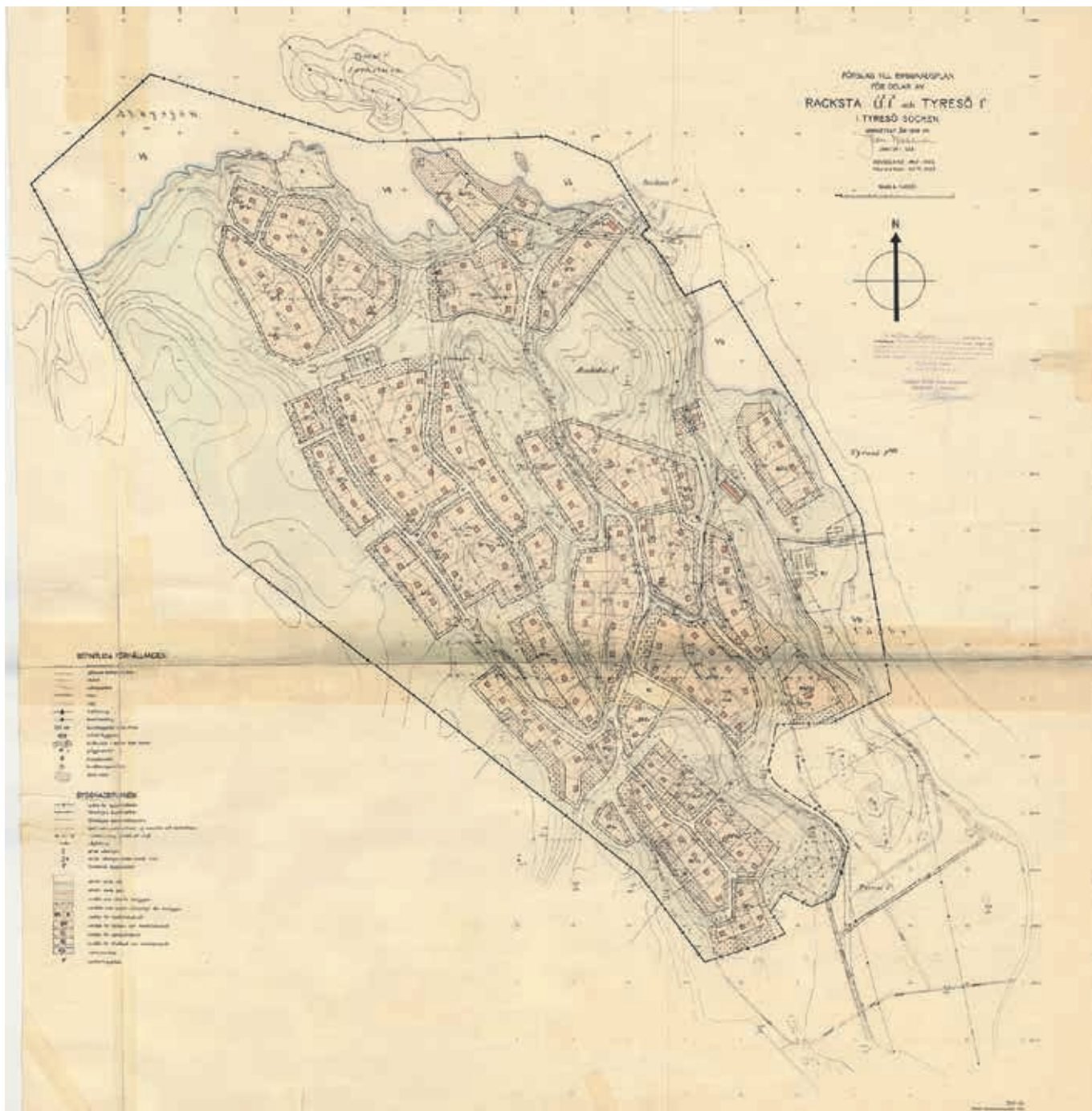
Ägomätning 1748. Lantmäteriet

Tyresögodset

Solberga/Raksta ingick fram till 1930-talet i Tyresögodset som under 1600-talets sträckte sig från dagens Bollmora till Dalarö och ut till ytterskärgårdarna. Själva godset ligger på en halvö vid Kalvfjärden som domineras av 1600-talsanläggningen med slott och kyrka. Vid Lilla Tyresö intill slottet finns resterna av den äldsta anläggningen vid Tyresö slott som tillkom under medeltid. Godset har sitt första omnämnande 1369, i Thyrisedh. Det är osäkert om godset har föregåtts av en äldre gård men avsaknaden av intilliggande förhistoriska gravfält antyder att Tyresö är skapat på medeltiden. Det var ett vanligt förfarande hos medeltidens frälse att placera sina sätesgårdar apart i förhållande till centralbygden.

I de äldsta källorna sålde riddaren Erik Karlsson (Örnfot) godset till sin kusin Sten Bengtsson (Bielke). I köpet ingick underliggande landbogods på Södertörn. Tyresö hade tidigare tillhört Eriks avlidne morbror Nils Turesson (Bielke), som i sin tur köpt jorden av Erenghil Nilsson (Hammersta) någon gång på 1300-talet. Det s.k. Råfstetingsbrevet från 1409 bestämmer att Tyresö skall ligga kvar som frälsegård. Tyresö kan beläggas som sätesgård för Katarina Erenghiledotter av Hammerstaätten, 1432-1440.

Godset, som har dominerat Tyresöbygden fram till 1930-talet, bebyggdes med sitt nuvarande slott vid 1600-talets början. Byggherren och ägare till egendomen var riksrådet Gabriel Oxenstierna som även lät bygga Tyresö kyrka vilken invigdes vid hans begravning 1641.

Byggnadsplan för Raksta 1955. Tyresö kommun

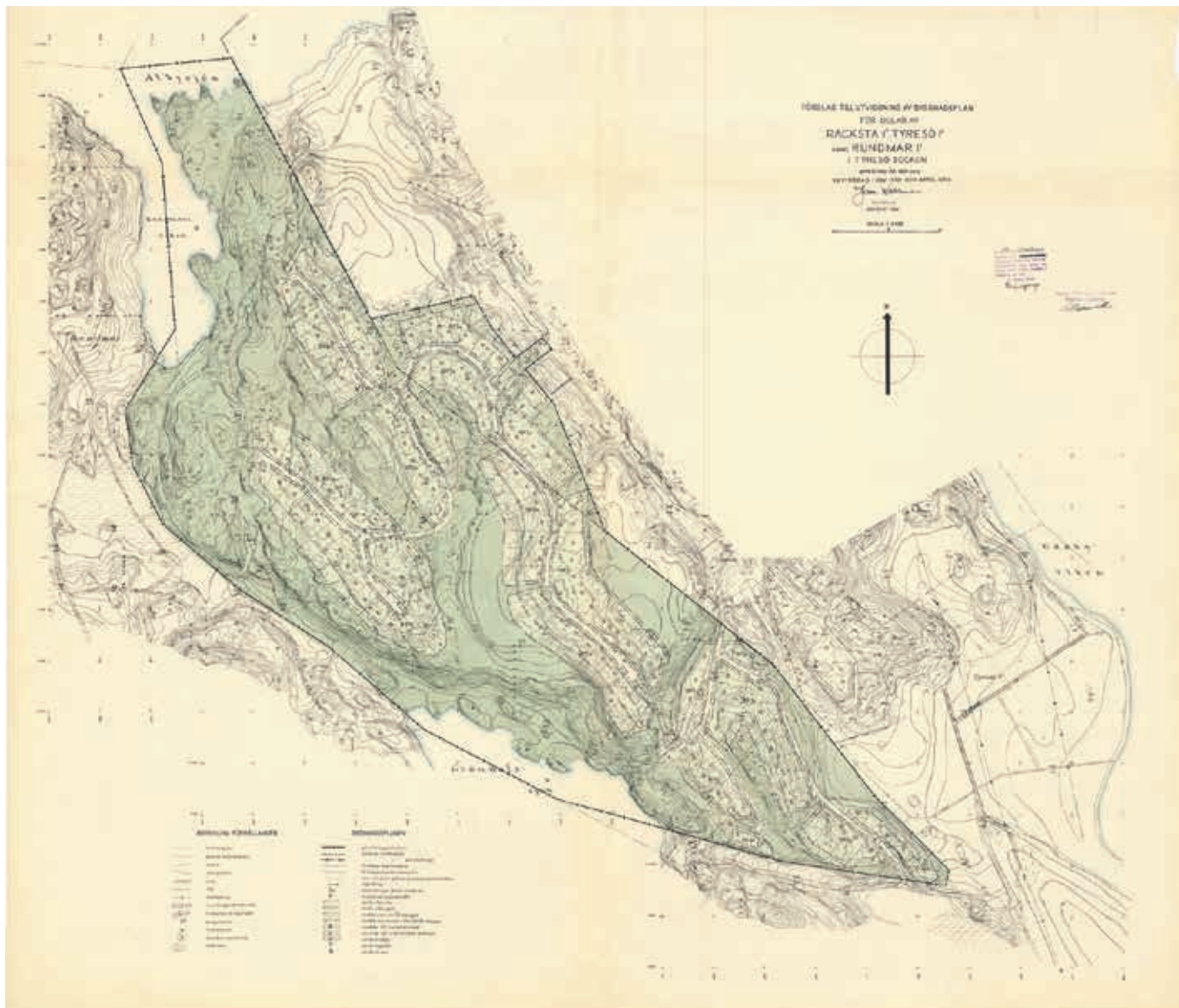
Tyresögodsets marker splittras

Den sista privata ägaren till Tyresögodset var markisen Claes Lagergren. Han var intresserad av bohemiska vänner och lät konstnärer m.m. hyra byggnader i området. En konstnärskoloni bildades och t.ex. ska eventuellt Tutta eller Ernst Rolf hyrt Holländartorp och i Stora Raksta bodde skådespelaren och konstnären Erik Stocklassa. Lilla

Tyresö hyrdes av Prins Eugene som sommarbostad mellan åren 1894 och fram till 1912 och målade där några av sina mest kända tavlor.

Efter Claes Lagergrens död 1930 påbörjades exploateringen av godsets marker. Slottet och en bit mark kring slottet donerades till Nordiska museet medan den stora delen av marken ärvdes

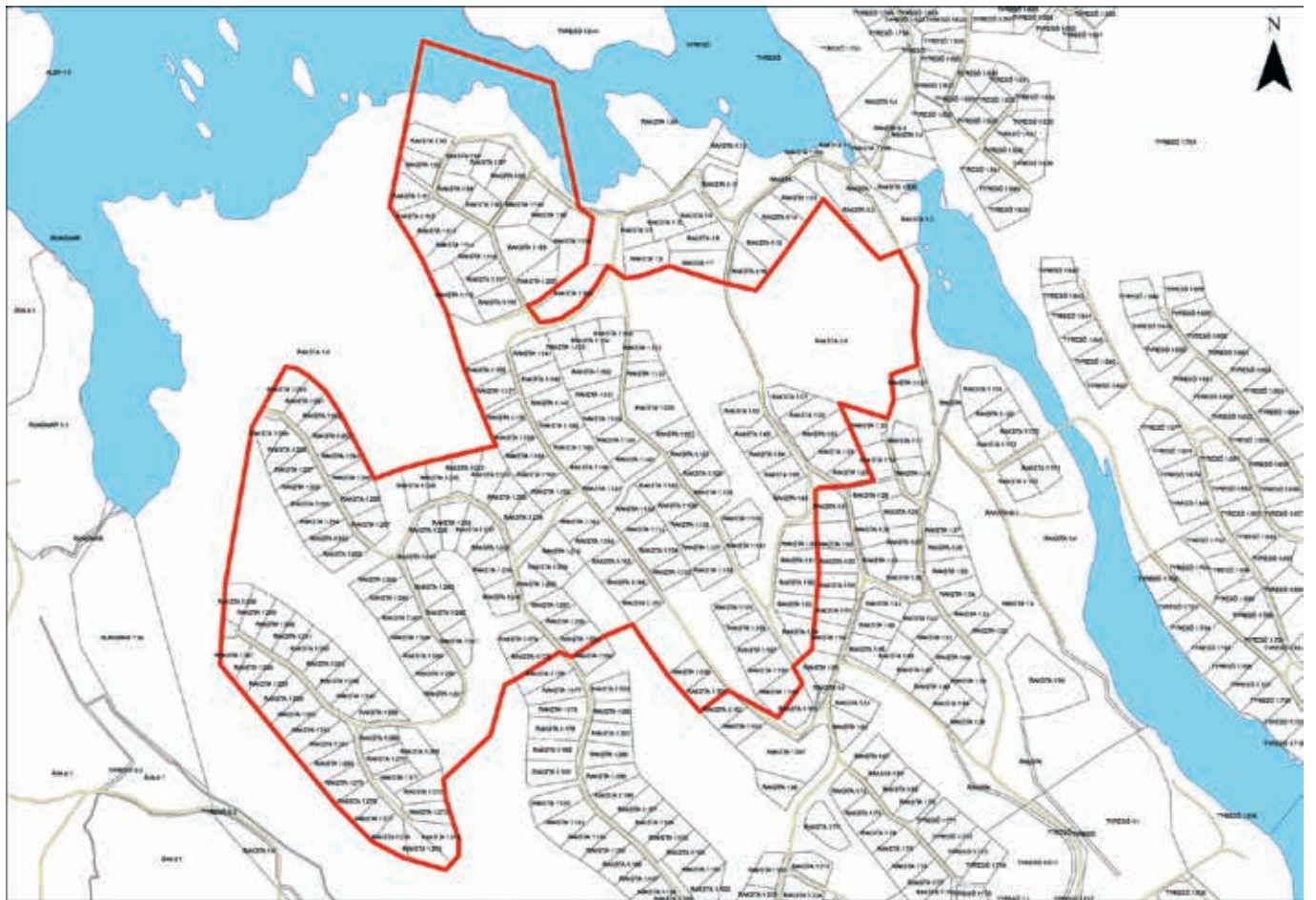

Utvidgad byggnadsplan 1959. Tyresö kommun

av Lagergrens söner. En stor del av marken såldes till Tyresö kommun och Bollmora blev till.

Bolaget Tyresö Förvaltnings AB bildades av Lagergrens söner för försäljning av tomter till fritidshusbebyggelse. Efter andra världskriget ökade exploateringsstrycket och vid slutet av 1950-talet hade nästan hälften av det gamla godset

exploaterats för fritidshus. Försäljningen av tomter i Raksta skedde i två etapper. Den första innefattade sträckte sig från Uddbykvarn till Rakstalänken. Den andra från Rakstalänken till Ullbergsvägens slut samt Larvstigen. Byggnadsplanen för den första delen är upprättad redan 1955 och för den andra 1959.

Karta över planområdet. Tyresö kommun (Fastighetskarta)

Beskrivning – Raksta

Planområdet Raksta som omfattar ca 160 fastigheter är beläget strax söder om Tyresö slott som tillsammans med Tyresö kyrka och det omgivande området utgör ett riksintresse för kulturmiljövården. Terrängen i området utgörs av ett sprickdalslandskap med för Mälardalen förhållandevis stora höjdskillnader. Karaktäristiskt för landskapet är de kraftiga förkastningsbranterna som hör till de första uppstickande öarna efter istiden. I området kring Tyresö slott ligger även Alby och Rävnalet naturreservat och i söder de stora naturområdena som utgör Tyresta nationalpark och naturreservat. Raksta gränsar direkt mot Tyrestareservatet.

Inom Raksta hör Lilla Raksta till den äldsta bebyggelsen inom området. Området i övrigt är i huvudsak bebyggt med fritidshus från början av 1960-talet. En permanentning av fastigheterna och byggnaderna är pågående och några hus är helt ombyggda eller nyuppförda. Tomterna har i huvudsak naturtomtskaraktär med bebyggelsen inpassad i naturmark. I de fall fastigheterna omges av staket är de enkla och genomskiktliga, häckar

förekommer också. De allra flesta fastigheterna har inte grindar till infarterna och garage har alltid varit sällsynta. Området är kraftigt kuperat och karaktäriseras av lummig växtlighet samt höga träd där barrträd dominerar. Vägarna i området följer de topografiska förutsättningarna och ringlar sig till största del fram längs de lägre partierna med fastigheterna placerade på var sida på höjderna. I stort sett alla byggnader är placerade högre än vägarna och ligger indragna på tomterna från vägarna. Ofta är sportstugorna placerade på plåtåter eller bakom höjder som skymmer de från vägarna. Flera av fastigheterna har kvar sina ursprungliga småstugor som man byggde först för att ha någonstans att bo under tiden man byggde den egentliga sportstugan. Dessa småstugor fungerar nu som uthus eller gäststugor. Förvånansvärt många av fastigheterna ägs fortfarande av dem som själva byggde husen eller av någon annan familjemedlem. Allt detta sammantaget gör att ursprungskänslan i området är kvar och att det fortfarande upplevs som ett sportstugeområde vid tiden för uppförandet.

Kulturhistorisk värdering – Raksta

De kulturhistoriska värdena i området är höga tack vare att Raksta har kvar sin ursprungliga karaktär av sportstugeområde planlagt och bebyggt under 1950- och 1960-talet. Detta gäller såväl naturtomterna med sina höjdskillnader som de topografiska förutsättningarna ger, som den höga andelen bevarade stugor från tiden. Området är en bra representant för företeelsen med från större lantegendomar avstyckade landområden i syfte att uppföra sportstugor.

Sportstugorna som i huvudsak är uppförda i början av 1960-talet har en tidstypisk återhållsam skala och anspråklös karaktär med få och enkla material. De miljömässiga värdena i området är stora tack vare den orörda naturen med stora uppvuxna träd som karaktäriserar tomterna och området i stort.

Exempel på bevarade detaljer viktiga för områdets karaktär

Exempel på uthus viktiga för områdets karaktär

Rekommendationer för kulturmiljön

Vägarnas sträckning och karaktär bevaras.

Rekommendationer för hägnad av tomter utarbetas.

Begränsning av yta som får tas i anspråk för verandor/altaner.

Tomternas storlek bör bibehållas för att bevara den förhållandevis glesa bebyggelsestrukturen samt områdets naturkaraktär.

Bygglov införs för sprängning, schaktning eller markutfyllnad.

Byggrätter och placering av hus anpassas efter områdets och de enskilda fastigheternas förutsättningar. Mark som inte får bebyggas markeras som prickmark.

Kompletterande eller ny bebyggelse anpassas vad gäller skala och utformning till den befintliga.

Byggnadshöjden regleras så att den anpassas vad gäller skala och utformning till den befintliga.

Eventuella garage och carportar placeras så att de inte tillåts dominera vägmiljön.

Kulturhistoriskt värdefull byggnad regleras med q medförande ett förvanskingsförbud, rivningsförbud samt särskilda skyddsbestämmelser. Tillbyggnad och kompletterande bebyggelse ska utformas med anpassning till befintlig bebyggelse.

Kulturhistoriskt intressant bebyggelse regleras med k medförande varsamhetsbestämmelser för karaktärsdrag och värden som särskilt beaktas vid ändring, om- eller tillbyggnad.

K-bonus införs för att uppmuntra ett bevarande av kulturhistoriskt värdefull/miljöskapande bebyggelse. Tillkommande bebyggelse/tillbyggnader anpassas till den befintliga.

Kulturhistorisk klassificering

Bebyggelsen inom planområdet har inventerats kulturhistoriskt och fördelats enligt följande två nivåer. Kulturhistoriskt värdefull byggnad och tomt samt Kulturhistoriskt/miljömässigt intressant byggnad och tomt.

Kulturhistoriskt värdefull byggnad och tomt

Byggnaden och tomten har ett särskilt värde från historik, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Byggnaderna förses med skyddsbestämmelse q i detaljplan med rivningsförbud. Byggnadens befintliga gestaltning och detaljeringsgrad ska bibehållas. Underhåll ska ske med hänsyn till byggnadens särart.

Till klassen har främst förts välbevarade stugor från tiden då området exploaterades och byggdes ut under 1950-1960-talen. Byggnaderna kan vara tidstypiska och berättar något om sin tids byggnadsskick och omfattas av ett byggnads-

historiskt, miljöskapande, konstnärligt eller arkitektoniskt värde. Byggnaderna i denna klass har kvar sina ursprungliga detaljer och material samt gestaltning. De har således även ett högt autenticitetsvärde. Ett bevarande uppmuntras genom tex K-bonus där byggrätten tas bort om inte byggnaden bevaras.

Kulturhistoriskt/miljömässigt intressant byggnad och tomt

Byggnaden och tomten har karaktärsdrag som är viktiga ur byggnadshistorisk, miljöskapande eller konstnärlig synpunkt. Dessa karaktärsdrag ska beaktas vid ändring. Byggnaderna förses med varsamhetsbestämmelse k i detaljplan.

Till klassen har förts stugor som i huvudsak är välbevarade och karaktäristiska för området och därmed har miljömässiga värden. Ett bevarande uppmuntras genom tex K-bonus där byggrätten tas bort om inte byggnaden bevaras.

Raksta 1:22. Foto Albin Uller 2013. Lp201300601.

Kulturhistoriskt värdefull byggnad och tomt

Raksta 1:22

Arkitektritad sportstuga uppförd 1959. Sadeltaket är täckt med papp. Stugan är försedd med två vitputsade skorstenar varav den ena som är placerad i det västra hörnet dominerar intrycket när man tagit sig upp till stugan som ligger upphöjd en bit från vägen. Skorstenarna har överbeslag och huvar av kopparplåt. Fasaderna är klädda med brunmålad panel på förvandring indelad i vertikala fält. Stugan har kvar sina ursprungliga fönster, varav de på framsidan är långsmala och täcker i stort sett hela fasaden ut mot verandan. Fönsterfodren är blåmalade och bågarna är vinröda. Även den lackade entrédörren med sina dubbla glasrutor är ursprunglig. Stugan som ligger på en utpräglad naturtomt är placerad på en plåtå som ej är synlig från vägen. Trappor leder upp för de brantaste klippartierna. Det finns även en bod bakom stugan som har samma fasader och färgsättning samt en gulmålad friggebod vid uppfarten.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller arkitektur och material. Den är ett bra exempel på en ovanligt påkostad stuga. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens utpräglade karaktär av naturtomt samt dess otillgänglighet bidrar starkt till upplevelsen.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Den arkitektoniska utformningen samt material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bevaras som naturtomt och bör fortsätta ha sin otillgängliga karaktär.

Raksta 1:90. Foto Albin Uller 2013. Lp201300602

Raksta 1:90

Uppförd 1959. Stugan har två byggnadskroppar något förskjutna i förhållande till varandra. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel. Tegelskorsten med murad huv. Fasaderna är klädda med brunmålad panel på förvandring. Huset har kvar sina ursprungliga vitmålade fönster samt entrédörr med karosseripanel och dubbla glasrutor. Uthuset är uppfört 1975. En lång betongtrappa slingrar sig upp från vägen till den plåtå som huset ligger på. Gräs omger huset men i övrigt har tomten naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är oförändrad sedan uppförandet och har kvar sina ursprungliga material och detaljer och är ett bra exempel på hur en sportstuga såg ut vid tiden.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bör i största möjliga mån bevaras som naturtomt.

Raksta 1:100. Foto Albin Uller 2013. Lp201300603

Raksta 1:100

Uppförd 1968. Stugan är högt belägen och förhållandevis stor. Flackt sadeltak täckt med svart tegelimiterande plåt, ursprungligen troligtvis lertegel. Huset har en smal plåtklädd skorsten. Fasaderna är klädda med rödmålad panel på förvandring. Vitmålade fönster utan spröjs som är ursprungliga. Fodren är svartmålad. Entrédörren med karosseripanel och färgat glas är även den ursprunglig. Tomten närmast huset är ordnad, i övrigt naturtomt. Övriga byggnader utgörs av uthus och gäststuga.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är i stort sett oförändrad sedan uppförandet och har till största del kvar sina ursprungliga detaljer och material. Den är ett bra exempel på en tidstypisk sportstuga av lite större modell.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bör i största möjliga mån bevaras som naturtomt.

Raksta 1:106. Foto Albin Uller 2013. Lp201300604.

Raksta 1:106

Uppförd 1965. Förhållandevis stor sportstuga placerad högt och delvis utskjutande på berg. Uppförd med fasader av både panel på förvandring och slamputsat tegel. Sadeltaket är täckt med betongtegel. Ursprungliga vitmålade fönster med spröjsning typisk för 1960-talet. Endast en mindre tillbyggnad i det västra hörnet har tillkommit. En friggebod är placerad mellan höga tallar precis intill huset. Tomten har utpräglad naturkaraktär med stora träd och berg i dagen.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är till stor del oförändrad sedan uppförandet och har en tydlig 60-talskaraktär med sina typiska fasadmaterier och fönster. Den är ett bra exempel på en mer påkostad sportstuga från tiden.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bör i största möjliga mån bevaras som naturtomt.

Raksta 1:111. Foto Albin Uller 2013. Lp201300605.

Raksta 1:111

Uppförd 1965. Stugan som är placerad en bit upp från vägen i souterrängläge är i stort sett oförändrad men med ett kraftigt eftersatt underhåll. Det asymmetriska sadeltaket är täckt med korrugerad plåt. Tegelskorstenen har överbeslag av plåt. Fasaderna är klädda med stora eternitskivor med putshärmande karaktär. Stugan har ursprungliga fönster samt entrédörr. Den ursprungliga altanen vid entrén blev tidigt inbyggd och kläddes med samma eternitskivor som övriga fasader. En större gäststuga är uppförd vid infarten. Tomten är ordnad och har närmast villakarakter men omges av stora uppvuxna träd. En stor ek nära stugan är närmast att betrakta som vårdträd till sin placering.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är i stort sett oförändrad men har ett kraftigt eftersatt underhåll. Dock vittnar den om hur sportstugorna kunde variera i utformning och material då det är den enda i sitt slag i området samt den enda stugan klädd med eternit.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:129. Foto Albin Uller 2013. Lp201300606.

Raksta 1:129

Uppförd 1963 efter ritningar av Byggnadsfirma Eriksson och Mattson. Stugan är en av två uppförda efter likadana ritningar. Stugan står på eternitplintar. Sadeltaket är täckt med rött betong tegel, ursprungligen lertegel. Fasaderna är klädda med röd slamfärgsmålade panel på förvandring. Den ursprungligen öppna verandan har fått en enkel inglasning. Skorstenen har överbeslag av plåt. De vitmålade fönstren är ursprungliga. Ett mindre uthus finns även på tomten som har utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på en enkel och ursprunglig sportstuga, endast innehållande ett minimalt sovrum och kök samt ett litet rum benämnt storstuga. Den är välbevarad och har kvar sina ursprungliga material och detaljer.

Förslag till planbestämmelser.

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bevaras som naturtomt.

Raksta 1:135. Foto Albin Uller 2013. Lp201300607.

Raksta 1:135

Uppförd 1958 efter likadana ritningar som Raksta 1:129. Stugan som är mycket välbevarad har ett sadeltak täckt med ursprungligt tvåkupigt lertegel. Fasaderna är klädda med rödmålad stockpanel. De vitmålade fönstren är ursprungliga. Den tidigare öppna verandan byggdes in 1973 och den ursprungliga entrédörren är flyttad dit. Stugan står på plintar. Tomten har utpräglad naturkaraktär med en kort backe upp till stugan som ligger synlig från vägen.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på en enkel och ursprunglig stuga, endast innehållande ett minimalt sovrum och kök samt ett litet rum benämnt storstuga. Den är välbevarad och har kvar sina ursprungliga material och detaljer.

Förslag till planbestämmelser.

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bevaras som naturtomt.

Raksta 1:143. Foto Albin Uller 2013. Lp201300608.

Raksta 1:143

Uppförd 1958-59. Stugan är placerad på en plåtå skyemd från vägen genom ett höjdparti. Tomten som har en utpräglad naturkaraktär med stora träd alldeles intill stugan har även en liten gräsmatta avskild från resten av tomten invid vägen. Stugans sadeltak är täckt med rött betongtegel, ursprungligen lertegel. Skorstenen har murad huv. Fasaderna är klädda med rödmålad panel på förvandring som även omger den öppna entréverandan. Stugan är placerad i souterräng med en liten putsad källardel åt sydost. Stugan har kvar sina ursprungliga fönster samt entrédörr med karosseripanel och kvadratisk glasruta. På tomten finns den ursprungliga lillstugan kvar som användes som bostad under byggtiden. Den fungerar nu som friggebod. Det finns även en gäststuga uppförd 1994.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens utpräglade karaktär av naturtomt samt dess otillgänglighet bidrar starkt till upplevelsen.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bevaras som naturtomt och bör fortsätta ha sin otillgängliga karaktär.

Raksta 1:145. Foto Albin Uller 2013. Lp201300609.

Raksta 1:145

Ursprunglig del med ett rum och kök samt öppen veranda uppfördes 1957. Tillbyggnad med skorstuga samt ett nytt kök tillkom 1964. Stugan saknar eldstad och står på plintar på relativt plan mark. Sadeltaket är täckt med papp. Fasaderna är klädda med brunmålad stockpanel som tillkom vid tiden för tillbyggnaden. Stugan har kvar sina ursprungliga fönster samt entrédörren med karosseripanel och kvadratisk glasruta. Uthuset med pulpettak och stockpanel uppfördes samtidigt som tillbyggnaden av stugan. Tomten som har utpräglad naturkaraktär är relativt plan.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och ett bra exempel på en tidigt tillbyggd sportstuga med bevarad enkel karaktär. Material och detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bör i största möjliga mån bevaras som naturtomt.

Raksta 1:149. Foto Albin Uller 2013. Lp201300610.

Raksta 1:149

Ursprunglig del uppförd 1960. Senare tillbyggd i två omgångar. 1967 byggdes den ursprungligt indragna verandan in och den utvändiga verandan tillkom. 1975 förlängdes stugan och verandan. Tillbyggnaderna har skett med stor varsamhet till den ursprungliga byggnaden och dess material och detaljer. Sportstugan har sadeltak täckt med tvåkupigt lertegel. Fasaderna är klädda med gulmålad panel på förvandring som även löper runt verandan. Knutar, fönsterfoder och vindskivor är brunmålade. Fönsterbågarna är vitmålade. Entrédörren som är ursprunglig har karosseripanel samt en stor rektangulär glasruta. Stugan står på en låg putsad sockel. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. Garaget vid infarten är även det uppfört 1960. Det har samma färgsättning som stugan men har tegelimiterande plåt på taket och stockpanelsfasader. Garageportarna har panel i fiskbensmönster. Tomten är ovanligt ordnad för området och utgörs till största delen av en gräsmatta.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och ett bra exempel på en tidigt tillbyggd sportstuga med bevarad enkel karaktär. Material och detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad.

Raksta 1:151. Foto Albin Uller 2013. Lp201300611.

Raksta 1:151

Uppförd 1961. Stugan som har formen av ett T står på en låg putsad grund. Sadeltaket är täckt med ursprungligt tvåkupigt lertegel. Fasaderna är klädda med rödmålad panel på förvandring. Knutar, vindskivor, fönster och foder är vitmålade. Fönster, altandörr och entrédörr är ursprungliga. Entrédörren har grönmålad karosseripanel och stor rektangulär glasruta med blåstrat glas. Verandataket vid entrén är senare tillkommet. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. Det lilla uthus som uppfördes samtidigt med sportstugan revs och ersattes med en större ut mot vägen. Det finns även en friggebod uppförd mellan uthuset och stugan. Tomten har utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:174. Foto Albin Uller 2013. Lp201300612.

Raksta 1:174

Uppförd 1963. Stugan är placerad i en slutning och står på en hög putsad sockel. Båda entrédörrarna är ursprungliga med lackad panel och rombformade glasrutor med färgat glas. Dörren på den östra sidan nås genom en hög trätrappa och den på västra sidan leder in i huset från den öppna verandan. Stugans sadeltak är täckt med shingel i en grön kulör. Fasaderna är klädda med brunmålade stockpanel. Knutbrädor, vindskivor och foder är grönmålade. Fönsterbågarna är vita. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. Tomten har utpräglad naturkaraktär och de stora träden skymmer nästan stugan helt från vägen.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:206. Foto Albin Uller 2013. Lp201300613.

Raksta 1:206

Fastigheten saknar arkivuppgifter men stugan är troligtvis uppförd under början av 1960-talet. Stugan som har en låg putsad källardel på baksidan är sammanbyggd med garaget. Möjligen kan stugan ha förlängts i samband med att garaget byggdes. Sadeltaget är täckt med betongpannor och fasaderna är klädda med brunmålad panel på förvandring. Knutbrädor, vindskivor och foder är gulmålade. Fönstren är målade i en vinröd kulör. Stuprör och hängrännor är av kopparplåt. Entrén har en senare tillkommen öppen farstukvist. Entrédörren med gulmålad karosseripanel och stor glasruta är ursprunglig. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. Ett äldre uthus med pulpettak står placerat nedanför slänten bakom huset. Tomten är för området förhållandevis öppen med en gräsmatta framför huset.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:210. Foto Albin Uller 2013. Lp201300614.

Raksta 1:210

Uppförd 1965. Stugan står på en låg putsad sockel med en högre källardel på den sydöstra gaveln. Sadeltaket är täckt med svart betongtegel, ursprungligen lertegel. Skorstenen har murad huv. Fasaderna är klädda med brunmålade panel på förvandring. De ursprungliga fönstren och dörrarna är bevarade. Fönstren som saknar foder är vitmålade och har en särpräglad fönstersättning med dubbla fönster i hörnorna på framsidan. Entrédörren som är renskrapad är klädd med stående panel och har tre vertikalt stående glasrutor med färgat glas. Källardörren har snedställd panel i fiskbensmönster samt ett romformat fönster med samma typ av glas som entrédörren. Altandörrarna har stora glaspartier med en låg bröstning av smal stående panel. Betongtrappan som leder ner till källaren har kvar sitt grönmålade smidesräcke. Den lilla boden som står placerad strax intill stugan uppfördes samtidigt. Även den är välbevarad med ursprungliga material och detaljer. Tomten har en utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Hit hör tex den speciella fönstersättningen. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:226. Foto Albin Uller 2013. Lp201300615.

Raksta 1:226

Ursprunglig del uppförd 1960. Tillbyggd med ett rum samt öppen entréveranda 1982. Den ursprungliga delen står på en låg putsad sockel, tillbyggnaden på plintar. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt lertegel, troligtvis ursprungligt och senare kompletterat vid tillbyggnaden. Fasaderna är klädda med profilerad locklistpanel i gul kulör. De vitmålade fönstren med fönsterluckor är ursprungliga. Likaså de stora altandörrarna på södra norra gaveln. Skorstenen som tidigare var putsad har överbeslag av plåt. På tomten som är en ordnad trädgårdstomt står flera småbodar utplacerade varav den ena är samtida med stugan.

Kulturhistoriskt värde

Stugan har ett traditionellt och lite klassicistiskt formspråk med sin profilerade locklist och fönsterluckor. Den är även ett bra exempel på tillbyggd sportstuga med bevarad karaktär tack vare de ursprungliga materialen och detaljerna.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:227. Foto Albin Uller 2013. Lp201300616.

Raksta 1:227

Uppförd 1965. Stugan som är placerad på en höjd långt in på tomten, nästan helt skymd från vägen består av två byggnadskroppar i vinkel varav den ena har ett brant sadeltak och den andra som är lägre har ett pulpettak. Båda taken är täckta med papp. Fasaderna är klädda med liggande panel som är slamfärgsmålade i röd kulör. Den höga vitputsade skorstenen har överbeslag av plåt samt plåtklädd huv. Ursprungliga vitmålade fönster samt en brunmålad entrédörr med liggande panel. En stor öppen entréveranda sträcker sig längs hela fasaden på den lägre byggnadskroppen. Upp till stugan leder landgångar och trappor av trä. Tomten som har en utpräglad och otillgänglig naturkaraktär domineras av berg i dagen och stora träd.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens utpräglade karaktär av naturtomt samt dess otillgänglighet bidrar starkt till upplevelsen.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bevaras som naturtomt och bör fortsätta ha sin otillgängliga karaktär.

Övre: Raksta 1:228. Foto Albin Uller 2013. Lp201300617.

Undre: Raksta 1:228. Foto Albin Uller 2013. Lp201300618.

Raksta 1:228

Fastigheten består av tre stycken byggnader, samtliga ritade av arkitekt Werner Manthey, varav den första uppfördes 1959. Den blev 1963 kompletterad med en fristående mindre del som sammanlänkas med ett spaljétag mellan byggnadskropparna. 1973 uppförs den tredje byggnaden som även är den största. Det finns även en bod på tomten. Byggnaderna är grupperade i L-form på en plåtå och omger en beväxt kulle. Från parkeringen leder en trätrappa upp till plåtån. Ett trädäck binder samman byggnaderna och jämnar ut nivåskillnaderna. Samtliga byggnader har branta sadeltak som sträcker sig i stort sett ner till marken. Taken är täckta med shingel i två olika format. Den äldsta byggnaden har en hög slamputsad skorsten med murad huv som täcks av kopparplåt. Den nyaste byggnaden har en hög plåtskorsten. Samtliga fasader är klädda med brunmålad eller tjärad panel på förvandring. Även vindskivor är bruna. Fönster, altan- och entrédörrar är ursprungliga. Fönster och dörrar saknar foder. Karmar och bågar är blåmålade. Entrédörren på

den yngsta byggnaden har sidoljus i form av tre smala rektangulära färgade glastrutor. Det stora fönsterpartiet med altandörrarna på den yngsta byggnadens norra gavel har låga bröstningar av bred stående panel. Takfallen har även asymmetriskt placerade takfönster på låg höjd. Tomten har en utpräglad naturkaraktär där nivåskillnader och utblickar har utnyttjats maximalt.

Kulturhistoriskt värde

En konsekvent gestaltad anläggning med höga arkitektoniska och materiella kvalitéer. Byggnaderna har kvar sina ursprungliga uttryck tack vare bevarade material och detaljer.

Förslag till planbestämmelser

Byggnaderna förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Den arkitektoniska utformningen samt material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt. Tomten bevaras som naturtomt.

Raksta 1:230. Foto Albin Uller 2013. Lp201300619.

Raksta 1:230

Uppförd 1972. Tidstypiskt fritidshus och garage av mexitegel. Båda byggnaderna har pulpettak med höga takband av brunmålad liggande panel. Entré- och fönsterpartierna samt entrédörren har brunmålad stående panel. Entrén har ett stort tvådelat sidoljus. Fönstren är ursprungliga och vitmålade. Fönsterpartiet vid entrén har en tidstypisk spröjsning med en mindre ruta nederst. Garaget har stora fasadpartier med stående brunmålad panel. Tomten är ordnad med stora gräsytor.

Kulturhistoriskt värde

Fritidshuset är det enda från tiden och ett av de bäst bevarade i området och har kvar ursprungliga material och detaljer.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad.

Raksta 1:231. Foto Albin Uller 2013. Lp201300620.

Raksta 1:231

Uppförd 1964. Tillbyggd 1977 vid den bakre entrén, uthuset tillkom samtidigt. Stugan står på en putsad sockel. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt betongtegel, ursprungligen grön papp. Fasaderna är klädda med brunmålad fasadstockpanel. Stugan har ursprungliga fönster med blåmålade foder och vitamålade bågar. Även de båda entrédörrarna med sina kassettpaneler och kopparskoningar är ursprungliga. Entrédörren på baksidan har även en rombformad glasruta med färgat glas. Entrén på framsidan är indragen med en liten veranda. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. Uthuset ansluter väl med samma typ av material och färgsättning.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:238. Foto Albin Uller 2013. Lp201300621.

Raksta 1:238

Uppförd 1966. Stugan står i souterräng på en putsad sockel med en källardel åt nordöst. Den öppna entréverandan som är något förskjutet i förhållande till den övriga byggnadskroppen står på eternitplintar. Sadeltaget är täckt med tvåkupigt betongtegel, ursprungligen lertegel. Fasaderna är klädda med kraftig brunmålade lockpanel. Stugan har ursprungliga fönster med grönmålade foder och bågar. Även vindskivorna är grönmålade. Entréverandan har räcken av glest liggande panel. På den sydvästra fasaden finns ett stort uppglasat parti med småspröjsaden altandörrar. Enligt uppgift från ägaren som även har byggt stugan så kommer största delen av virket från rivningarna i Klaraområdet i Stockholm. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt samt plåthuv. Den mindre stugan som står bakom huvudbyggnaden byggdes först för att sedan tjäna som bostad under byggtiden

för huvudbyggnaden. Den lilla stugan står på en lös stengrund. Sadeltaget är täckt med papp och fasaderna är klädda med rödmålade panel på förvandring. Tomten har naturkaraktär men är delvis ordnad med gräsytor mellan byggnaderna.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:247. Foto Albin Uller 2013. Lp201300622.

Raksta 1:247

Uppförd 1965. Stugan står på en spritputsad sockel. Taket är täckt med tvåkupigt betongtegel och fasaderna är klädda med brunmålade, fasad stockpanel. Stugan har ursprungliga fönster och altandörrar med brunmålade foder och vitmålade bågar. Även vindskivorna är brunmålade. Stugans entrédörr med karosseripanel och kvadratisk glasruta med etsat glas är ursprunglig. Även dörren på gaveln till det lilla utrymmet bakom uteplatsen är ursprunglig. Stugan som består av två byggnadskroppar som delar tak har fått den öppning som separerade dem åt igenbyggd med en sk staldörr av stående, fasad stockpanel. Det finns även en enklare dörr som leder in i stugan från den indragna uteplatsen. Den höga tegelskorstenen markeras i fasad genom ett fält med gult tegel. Skorstenen har överbeslag av plåt. Tomten är förhållandevis ordnad för området.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad.

Raksta 1:252. Foto Albin Uller 2013. Lp201300623.

Raksta 1:252

Stuga från Essi AB Skagersviks Industrier uppförd 1969. Stugan står på en låg putsad sockel. Sadeltaket är täckt med pannplåt, ursprungligen lertegel. Fasaderna är klädda med svartmålad stockpanel. Stugan har ursprungliga fönster med gråmålade foder och vitmålade bågar. Även knutbrädor och vindskivor är gråmålade. Entrédörren med sina tre smala glas är även den ursprunglig. Den öppna indragna verandan har förstörats något. Garaget vid infarten uppfördes samtidigt som stugan. Tomten har en utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan som är en av de bäst bevarade i området med ursprungliga material och detaljer är även ett bra exempel på en lyckad modernisering av grunduttrycket genom att endast ändra takmaterial och färgsättning.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:270. Foto Albin Uller 2013. Lp201300624.

Raksta 1:270

Uppförd 1963. Stugan står på betongplintar. Sadeltaket är täckt med betongtegel, ursprungligen papp. Fasaderna är klädda med brunmålade locklistpaneler. Stugan har ursprungliga fönster med vitmålade foder och bågar. Även dörrfodret är vitmålat. Entrédörren är ursprunglig och är klädd med snedställd panel samt har en rombformad glasruta med färgat glas. Skorstenen är plåtinklädd. Tomten är förhållandevis öppen för området.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad.

Raksta 1:274. Foto Albin Uller 2013. Lp201300625.

Raksta 1:274

Uppförd 1962. Stugan på plintar på en bergknalle. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt betongtegel, ursprungligen lertegel. Fasaderna är klädda med brunmålade stockpanel. Stugan har ursprungliga fönster med vitmålade foder och bågar. Även knutbrädor och vindskivor är vitmålade. Den ursprungliga entrédörren är klädd med kassettpanel. Den tidigare öppna entréhörnan har vid något tillfälle byggts in. Tegelskorstenen har överbeslag av plåt. Tomten är förhållandevis ordnad för området.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad.

Raksta 1:275. Foto Albin Uller 2013. Lp201300626.

Raksta 1:275

Uppförd 1962. Stugan står på en putsad sockel med en källardel åt sydost. Pulpettaket är täckt med papp. Taket sträcker sig ut över uteplatsen på baksidan där ena gavelfasaden fungerar som vindskydd. Fasaderna är klädda med brunmålade panel på förvandring. Det gäller även det utkragande takbandet på entrésidan. Stugan har ursprungliga fönster med blåmålade foder av smäcker dimension och vitamålade bågar. Fönsterpartiet samt altandörren på baksidan har låga bröstningar av karosseripanel. Entrén som har kvar sin ursprungliga dörr med tre smala glasrutor något förskjutna i förhållande till varandra har vid något tillfälle byggts in med en delvis öppen veranda. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. Tomten har utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär. Tomtens naturkaraktär bidrar till den ursprungliga känslan.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:285. Foto Albin Uller 2013. Lp201300627.

Raksta 1:285

Uppförd 1972. Stugan står på en putsad sockel. Sadeltaket är täckt med korrugerad plåt, ursprungligen papp. Fasaderna är klädda med gulmålad stockpanel. Stugan har ursprungliga fönster med vitmålade dekorativa foder och brunmålade bågar. Entré- och altandörr är ursprungliga och klädda med brunmålad panel i fiskbensmönster. Altandörren har även en rombformad glasruta. Altanen omges av ett dekorativt svartmålat smidesräcke lika det vid entréns fritrappa. Infarten till fastigheten kantas av grindstolpar av betong med ett asymmetriskt grindpar i grönmålat dekorativt smidesjärn. Den murade skorstenen har överbeslag i plåt. De båda uthusen är uppförda ca tio år tidigare än huvudbyggnaden. Tomten har närmast villakarakter men med många stora träd som omger byggnaderna.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är en av de bäst bevarade i området och uppvisar stor kvalitet både vad gäller uttryck och material. Flertalet detaljer är ursprungliga och mycket viktiga för byggnadens karaktär.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med skyddsbestämmelse q vilket i detta fall innebär rivningsförbud. Material och detaljer skyddas i plan. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:23. Foto Albin Uller 2013. Lp201300628.

Kulturhistoriskt / miljömässigt intressant byggnad och tomt

Byggnaden har karaktärsdrag som är viktiga ur ett kulturhistoriskt perspektiv och som ska beaktas. Föreses med varsamhetsbestämmelse k i detaljplan.

Byggnadens karaktärsdrag och gestaltning ska särskilt beaktas vid ändring, om- eller tillbyggnad.

Raksta 1:23

Uppförd 1970. Stugan är välbevarad och tidstypisk till sin utformning stående på eternitplintar och med många bevarade ursprungliga byggnadsdetaljer som fönster och dörrar. Sadeltaget är täckt med papp och fasaderna har brunmålad panel på förvandring. Den murade skorstenen har kröning av plåt samt plåtsvep. Stugan ligger inbäddad på en naturtomt med stora uppvuxna träd och berg i dagen.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är välbevarad och har kvar sin tidstypiska enkla karaktär. Stugan är ett bra exempel på sportstuga från 1970-talet. Naturtomten bidrar strakt till upplevelsen av fastigheten.

Förslag till planbestämmelser

Stugan föreses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:63. Foto Albin Uller 2013. Lp201300629.

Raksta 1:63

Ursprunglig del uppförd 1962. Ej belagt när tillbyggnad i vinkel sker. Det flacka sadeltaket är täckt med tvåkupigt betongtegel, ursprungligen troligtvis lertegel. Fasaderna är klädda med rödmålad stockpanel. Stugan har kvar sina ursprungliga fönster utan spröjs på sin ursprungliga del. Den panelklädda entrédörren är troligtvis ursprunglig men flyttad vid ombyggnationen. Detsamma gäller för fönstret till vänster om densamma. Den utbyggda delen har försetts med småspröjsade fönster. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt samt plåtklädd huv. Uthuset med pulpettak är uppfört 1963. Friggebod är uppförd. Tomten är ordnad i direkt anslutning till husen men i övrigt naturtomt med stora barrträd.

Kulturhistoriskt värde

Detta är ett bra exempel på en varsamt tillbyggd sportsuga som har bibehållit sin ursprungliga karaktär och skala.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:66. Foto Albin Uller 2013. Lp201300630.

Raksta 1:66

Ursprunglig del uppförd 1960-63 av timmerstomme flyttad från Dalarna. Den har senare byggts till och ihop med uthus i omgångar. Det flacka sadeltaket är täckt med röd tegelimiterande plåt, ursprungligen enkupigt lertegel. De båda skorstenarna är vitputsade och är försedda med murade huvar. Den största skorstenen som ursprungligen var placerad vid yttervägg återfinns nu nästan mitt i stugan efter tillbyggnaderna som skett. Timmerfasaderna är brunmålade och de småspröjsade fönstern är vitmålade. Oklart om fönstren är ursprungliga eller ej. Både vindskivor och fönsterfoder är blåmålade. Den öppna farstukvisten har timrat räcke samt är försedd med svarvade stolpar som håller upp entrétaket. Tomten är ordnad närmast huset men omges av stora uppvuxna barrträd. Huset ligger indraget från vägen.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på företeelsen med flyttade timmerstommar som var vanlig vid tiden för uppförandet. Till- och ombyggnaderna är väl anpassade till stugans karaktär vad gäller material och skala. Den uppbrutna byggnadsvolymen som de små kropparna bidrar till upplevs som positivt och gör huset enkelt att tolka samtidigt som den småskaliga karaktären bibehålls.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:136. Foto Albin Uller 2013. Lp201300631.

Raksta 1:136

Uppförd 1961 och ritad av Ekskogens Träförädling som en förhållandevis enkel och typisk sportstuga för tiden med bla större glasparter ut mot en liten altan. 1977 byggdes stugan om i en dalainspirerad stil med helt nya fönster och dörrar. Den lilla altanen byggdes in samtidigt. Ett äldre uthus finns på tomten. Båda husen ligger på en platå utom synhåll från vägen. Tomten är ordnad närmast husen, i övrigt är det en naturtomt.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på en enkel och konsekvent genomförd omgestaltung som är typisk för tiden.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:138. Foto Albin Uller 2013. Lp201300632.

Raksta 1:138

Sportstuga och garage uppförda 1966. Sportstugan har byggts om och fått ett delvis nytt uttryck genom andra material. Garaget är välbevarat och trots att portarna har ersatts med en enkel dörr har det kvar sin ursprungliga karaktär med de medvetet lutande väggarna och utskjutande fasadpartierna på infartsgaveln. Taket är numera täckt med svart tegelimiterande plåt. Fasaderna är klädda med röd slamfärgsmålade paneler på förvandring. Spår efter igensatta öppningar syns i fasaden. Ombyggnaden av sportstugan och garaget skedde 1972.

Kulturhistoriskt värde

Sportstugan är tidtypiskt ombyggd och har delvis förlorat sin karaktär genom förändrade material och detaljer. Garaget har kvar sin ursprungliga karaktär och speciella utformning och bidrar till förståelsen för områdets ursprung.

Förslag till planbestämmelser

Garaget förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:148. Foto Albin Uller 2013. Lp201300633.

Raksta 1:148

Sportstuga med garage i källarplan uppförd 1957. Till- och ombyggd i omgångar, 1964, 1974 och 1976, på ett varsamt sätt men är nu närmast att betrakta som en villa. Huset har flackt sadeltak täckt med svart tegelimiterande plåt. Skorstenen är putsad och försedd med plåtkröning samt XXX. Fasaderna är klädda med panel på förvandring som är rödmålad. En betongtrappa leder upp till den numera indragna entrén med sin ursprungliga dörr. Även garaget under huset har kvar sina ursprungliga portar med karosseripanel och rektangulära glasrutor. Tomten är ordnad.

Kulturhistoriskt värde

Huset är ett bra exempel på en sportstuga som på ett anpassat sätt har blivit ombyggd till permanentstandard. Material och uttryck följer ursprungsstugans.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:150. Foto Albin Uller 2013. Lp201300634.

Raksta 1:150

Troligtvis hitflyttad timrad sportstuga vars första del uppfördes 1960. Tillbyggnad i form av ytterligare en timmerstomme i vinkel samt en öppen entréveranda skedde 1968. Verandan har senare byggts in. Ursprungsstugan står på låga plintar medan den tillbyggda delen står i souterräng med en låg putsad källardel i ena hörnet. Sadeltaken är täckta med olika typer av papp. Fasaderna är svartmålade. Fönster och foder är vitmålade. Många av fönstren är ursprungliga men en del fönsterpartier är senare tillkomna. Skorstenen utgörs av ett långt plåtrör. Övriga byggnader består av en friggebod vid infarten. Tomten är delvis ordnad men har ändå en stark naturtomtskaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på företeelsen med flyttade timmerstommar som var vanlig vid tiden för uppförandet. Till- och ombyggnaderna är väl anpassade till den ursprungliga stugans skala.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:237. Foto Albin Uller 2013. Lp201300635.

Raksta 1:237

Uppförd 1964. Tillbyggd 1981. Stugan står på eternitplintar. Sadeltaget är täckt med svart tegelimiterande plåt. Fasaderna är klädda med brunmålad panel på förvandring. Stugan har ursprungliga fönster med vitmålade foder och bågar. Fönsterpartiet på den nordvästra långfasaden har en utmärkande spröjsning med en mindre glasruta nederst. Denna typ av spröjsning återkommer på flera stugor i området. Ett mindre uthus med pulpettak finns även på tomten som har en utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Detta är ett bra exempel på en varsamt tillbyggd sportsuga som har bibehållit sin ursprungliga karaktär och skala.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:253. Foto Albin Uller 2013. Lp201300636.

Raksta 1:253

Uppförd 1969. Tillbyggd 1983. Stugan står på en putsad sockel. Sadeltaket är täckt med tvåkupigt betongtegel. Fasaderna är klädda med brunmålade panel på förvandring. Stugan har ursprungliga fönster med brunmålade foder och bågar. Även knutbrädor och vindskivor är brunmålade. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt. På tomten finns flera komplementhus som är uppförda samtidigt med stugan samt vid tillbyggnadsskedet. Tomten har utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på en tillbyggd sportsuga som har bibehållit sin ursprungliga karaktär och skala.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:291. Foto Albin Uller 2013. Lp201300637.

Raksta 1:291

Uppförd 1966. Tillbyggd 1971. Stugan står på en putsad sockel samt direkt på berget. Sadeltaket är täckt med korrugerad plåt, ursprungligen eternit. Timmerstommens fasader är brunmålade. Stugan har ursprungliga småspröjsade fönster med dekorativa blåmålade foder och brunmålade bågar. Även dörrfoder och vindskivor är blåmålade. Entrédörren med sin kassetpanel är ursprunglig. På tomten finns även ett timrat uthus. Tomten har en utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är ett bra exempel på en tillbyggd sportsuga som har bibehållit sin ursprungliga karaktär och skala.

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Raksta 1:295. Foto Albin Uller 2013. Lp201300638.

Raksta 1:295

Uppförd 1967. Tillbyggd med veranda samt mindre utrymme på baksidan 1976. Stugan står på en svartmålad putsad sockel. Sadeltaket är täckt med papp, ursprungligen lertegel. Fasaderna är klädda med rödmålad stockpanel. Stugan har ursprungliga fönster med vitmålade foder och blåmålade bågar. Även knutbrädorna är vitmålade. Verandan är delvis inglasad. Samtidigt som huvudbyggnaden byggdes till uppfördes uthuset. Den murade skorstenen har överbeslag av plåt samt plåthuv. Det finns även en friggebod på berget ovanför. Tomten har en utpräglad naturkaraktär.

Kulturhistoriskt värde

Stugan är välbevarad och har kvar sin tidstypiska enkla karaktär. Naturtomten bidrar strakt till upplevelsen av fastigheten

Förslag till planbestämmelser

Stugan förses med varsamhetsbestämmelse k. Underhåll ska utföras med anpassning till byggnadens karaktär och kulturhistoriska värde. Till- eller ombyggnad ska anpassas till befintlig byggnad och tomt.

Källor och litteratur

Bratt, Peter, Tyresö kulturhistoriska miljöer, Uddevalla 1989

Sundström, Lisa, Solberga/del av Raksta, 2008:31, Stockholms läns museum, 2008

Pihl Atmer, Ann Katrin, Livet som leves där måste smaka vildmark, Borås 1998